

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника »
Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра методики музичного виховання та диригування

**Методичні рекомендації
для вивчення та організації самостійної роботи студентів з
навчального курсу «Читка хорових партитур»**

За першим (бакалаврським) рівнем

Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)
Спеціалізація	За предметними спеціалізаціями

Івано-Франківськ, 2017 рік

Автор: **Обух Л. В.** – кандидат мистецтвознавства, асистент кафедри виконавського мистецтва

Рецензенти: **Серганюк Л. І.** – кандидат мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри методики музичного виховання та диригування ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника», заслужений діяч мистецтв України

Шегда Л. В. – доцент кафедри методики музичного виховання та диригування ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника», кандидат мистецтвознавства

Обух Л. В.

Методичні рекомендації для вивчення та організації самостійної роботи студентів з навчального курсу «Читка хорових партитур» для студентів вищих музичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації **напрямку підготовки** (галузь знань) 01 «Освіта/Педагогіка» **Спеціальності** 014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво) **Спеціалізація**: за предметними спеціалізаціями за першим (бакалаврським) рівнем

В запропонованих методичних рекомендаціях розглядаються проблеми вокально-хорової техніки, способи роботи над хоровою партитурою; наведено основні теми для вивчення, подано завдання для самостійної роботи та контролю знань, наведено список рекомендованої літератури та нотного матеріалу.

Впровадження в навчальний процес названих методичних рекомендацій сприятиме оновленню змісту навчання, розширення теоретичних знань та практичних вмінь з навчального курсу «Читка хорових партитур» та адресовані викладачам та студентам вищих музичних навчальних закладів III–IV рівнів акредитації **напрямку підготовки** (галузь знань) 02 «Мистецтво» **Спеціальності** 025 Музичне мистецтво **Спеціалізація** Музична педагогіка освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр»

Друкується за рішенням Вченої ради Навчально-наукового інституту мистецтв

Протокол № ... від ... 2017 р.

Вступ

Предмет «Читка хорових партитур» є складовою частиною професійної підготовки студентів до подальшої практичної професійної діяльності.

Навчальна дисципліна «Читка хорових партитур» базується на теорії й практиці професійного розвитку педагога-музиканта, що забезпечує процес художньо-педагогічної освіти бакалаврів, формує їх професійний розвиток як необхідна складова для майбутньої конкурентноспроможної музично-педагогічної діяльності.

Специфіка цієї дисципліни полягає у забезпеченні формування умінь студентів ВНЗ внутрішньо уявити хорове звучання пропонованого твору, усвідомленні вокально-хорової специфіки, розумінні особливостей хорового письма.

Програма курсу розрахована на студентів, які мають музичну підготовку. Курс планується на два семестри з розрахунку одна година на тиждень. Оволодіння предметом «Читка хорових партитур» відбувається в процесі індивідуальних занять, мета яких – поєднати практичне виконання нотного тексту хорової партитури на фортепіано і набуття різнобічних теоретичних знань, пов'язаних з хоровою специфікою.

Зміст дисципліни полягає у ознайомленні майбутніх фахівців з науково-теоретичними основами диригування як виду мистецтва шляхом опанування ними навичок читання хорових партитур; прищепленні навичок до самостійної роботи з фаховою літературою, орієнтації в ній, а також формуванні навичок до вивчення навчально-художнього репертуару з диригування; формуванню широкого художнього музичного кругозору майбутнього фахівця; виховуванні вміння самостійно мислити, критично аналізувати прочитану літературу; визначати методи самостійної роботи студентів над навчально-методичними матеріалами даної дисципліни; навчити студентів складанню та виконанню практичних завдань.

Основний зміст навчальної дисципліни: особливості побудови хорових партитур; читання хорових партитур для однорідного жіночого (дитячого) складів хору; специфіка виконання хорових партитур для чоловічого складу хору; читання хорових партитур для мішаного хору; виконання хорових партитур з інструментальним супроводом; транспонування хорових партитур і творів шкільного репертуару.

Предмет навчальної дисципліни: навчання студентів читанню хорових партитур різного рівня складності та специфіки викладу фактури.

Виходячи із сучасного стану і розвитку диригентського мистецтва, а також, враховуючи навчальну програму, відпрацьовану в педагогічних навчальних закладах, що готують вчителів музики, слід вважати доцільним вирішення в рамках даного спецкурсу перерахованих завдань.

Завдання курсу полягають 1) у теоретичному узагальненні історичного досвіду хорової творчості, виконавства та педагогіки, 2) в ознайомленні з найбільш видатною хоровою літературою, що представляє різні стилі хорового мистецтва, 3) в освоєнні складних проблем вокально-хорової

педагогіки і методики роботи з хором. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати побудову хорової партитури, розміщення та означення хорових партій у партитурі, аколади, ключові означення хорових партій у партитурі; виконавські позначення в хоровій партитурі, характер звуковедення, динамічні та темпові позначення; творчість композиторів, виконуваних творів, орієнтуватися в композиторських стилях.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Читки хорових партитур» є сприяння формуванню і розвитку у студентів навичок читання хорових партитур, які є необхідними для подальшої практичної роботи керівників хорових колективів; ознайомлення з різними орієнтирами методики у роботі над хоровою партитурою; формування професійного інтересу у майбутнього хормейстера до вивчення творів зарубіжної і вітчизняної хорової музики.

Успішність досягнення поставленої мети залежить від результативності розв'язання таких **завдань**:

- формування умінь самоорганізації творчого потенціалу відповідно до потреб професійної реальності і культурних вимог її вдосконалення;
- формування професійного мислення, умінь і навичок аналітичної діяльності, що відбувається в процесі нагромадження та вдосконалення практичного досвіду;
- формування професійного менталітету музиканта-диригента;
- засвоєння комплексу спеціальних знань, вмінь та навичок, необхідних у практичній виконавській діяльності;
- формування соціально-професійних і міжпредметних компетенцій;
- формування музично-педагогічного професіоналізму педагога-музиканта;
- розвиток здатності до інтелектуальної автономності.
- вивчення загальних закономірностей, принципів читки та транспортування хорових партитур.

В межах цього курсу студенти-диригенти отримають систематизовані знання основ читки хорових партитур, сучасних підходів до створення та виконання хорових партитур.

Розроблений курс допоможе студентам практично набути навички читки хорових партитур та удосконалити свої музично-хорові вміння та здібності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент повинен

знати:

- побудову хорової партитури, розміщення та означення хорових партій у партитурі, аколади, ключові означення хорових партій у партитурі;
- виконавські позначення в хоровій партитурі, характер звуковедення, динамічні та темпові позначення;
- творчість композиторів, виконуваних творів, орієнтуватися в композиторських стилях;

- спеціальну і навчально-методичну літературу в галузі музичного мистецтва;
- методи музично-теоретичного та вокально-хорового аналізу творів.

вміти:

- давати змістовну й лаконічну характеристику хорової партитури, історичної епохи та робити різнобічний узагальнений аналіз суспільно-політичних обставин, які сприяли появі даного музичного твору;
- читати з нот та професійно виконувати хорові партитури різного ступеня складності як а cappella, так і творів з інструментальним супроводом;
- музично, інтонаційно точно співати будь-який голос партитури при одночасній грі інших голосів на фортепіано;
- працювати з навчально-методичною літературою.

Зміст навчальної дисципліни та теми для самостійної роботи

Змістовний модуль 1. Особливості побудови хорових партитур.

Тема 1. Хорова партитура та основні партитурні позначення.

Методичні рекомендації до вивчення теми та самостійної роботи

Студенти під час самостійного опрацювання теми повинні звернути увагу на вивчення таких питань: хор, його типи та види, історія розвитку; хорова партитура, загальний вид та особливості розміщення хорових голосів у хорових партитурах; головний принцип побудови сучасної хорової партитури.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Опанувати теоретичні основи запису та читання хорової партитури.
2. Вказати основні партитурні позначення.
3. Проаналізувати дві хорові партитури у дворядковому викладенні без супроводу (однорідні хори).
4. Виконати і проаналізувати хорову партитуру у дворядковому викладі (однорідний хор).
5. Ознайомитися із партитурними позначеннями характеру звуковедення, дихання, колористичних прийомів, темповими, динамічними.

Основна література:

1. Коломієць А. Курс читання хорових партитур. – К.: Музична Україна, 1972.
2. Верхолаз Р. Вопросы методики чтения нот с листа. – М.: Издательство АПН РСФСР, 1960.
3. Хрестоматія з читання хорових партитур / Упор. М. Шелков. – Л.: Учпедгіз, 1963.

Допоміжна література:

1. Леонтович М. Хорові твори. – К.:, 1968.

2. Лисенко М. Збірка народних пісень в хоровому розкладі. – К.: «Музична Україна», 1994.

Тема 2. Запис літературного тексту в хорових партитурах.

Методичні рекомендації до вивчення теми та самостійної роботи

Студенти під час самостійного опрацювання теми повинні звернути увагу на вивчення таких питань: наявність слів як специфічна особливість запису партитур; правила написання поетичного тексту в хорових партитурах; розподіл слів на склади за допомогою дефіса; спів з нот на різні голосні й приголосні; об'єднання декількох звуків на один склад.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Проаналізувати поетичний текст, його смислові кульмінації та дикційні труднощі.
2. Засвоїти основні закономірності співу хорових партій з текстом, хорова орфоепія.
3. Здійснити порівняльний аналіз кількох партитур.

Основна література:

4. Коломієць А., Пашенко В., Тілова Є. Курс читання хорових партитур. – К.: Музична Україна, 1977.
5. Верхолаз Р. Вопросы методики чтения нот с листа. – М.: Издательство АПН РСФСР, 1960.
6. Хрестоматія з читання хорових партитур / Упор. М. Шелков. – Л.: Учпедгиз, 1963.

Допоміжна література:

3. Леонтович М. Хорові твори. – К.:, 1968.
4. Лисенко М. Збірка народних пісень в хоровому розкладі. – К.: «Музична Україна», 1994.
5. Хорові твори українських композиторів на слова Т. Г. Шевченка. – К., 1961.

Змістовний модуль 2. Специфіка виконання хорових партитур для однорідного жіночого (дитячого) та чоловічого складів хору.

Тема 3. Читання хорових партитур однорідного жіночого (дитячого) для складу хору.

Методичні рекомендації до вивчення теми та самостійної роботи

Студенти під час самостійного опрацювання теми повинні звернути увагу на вивчення таких питань: особливості запису хорових партитур для однорідного жіночого (дитячого) хору; уявлення реального звучання хору шляхом зорового сприйняття нотного тексту; читання нескладних хорових партитур з нот для однорідного хору без супроводу гомофонно-гармонічного складу; читання нескладних хорових партитур з нот для однорідного хору без супроводу із самостійним голосоведенням хорових партій у три- та чотирирядковому викладі, сольфеджування окремих партій; розвиток внутрішнього слуху.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Які технічні прийоми гри на фортепіано хорових партитур для однорідного жіночого (дитячого) складу у дво-, три- та чотирирядковому викладі.
2. Проаналізувати дві хорові партитури для однорідного жіночого (дитячого) хору з точки зору партитурних позначень.
3. Виконати і проаналізувати хорову партитуру у дворядковому викладенні.
4. Засвоїти основні аспекти читання з нот на фортепіано партитур для жіночого (дитячого) складу у три- та чотирирядковому викладі.

Основна література:

7. Коломієць А. Курс читання хорових партитур. – К.: Музична Україна, 1972.
8. Полтавцев И., Светозарова М. Курс чтения хоровых партитур. Ч. I., изд. 2. – М.: Музгиз, 1963, 1964; ч. 2. – М.: Музгиз, 1962; Л.: Музыка, 1965.
9. Хрестоматія з читання хорових партитур / Упор. М. Шелков. – Л.: Учпедгиз, 1963.

Допоміжна література:

6. Леонтович М. Хорові твори. – К.:, 1968.
7. Любинецький І. Курс хорових дисциплін. – Чернівці: Видавництво «Прут», 2000.
8. Перунов О. Хрестоматія з читання хорових партитур. – К.: Державне видавництво «Мистецтво», 1963.

Тема 4. Особливості читання хорових партитур для однорідного чоловічого складу хору.

Методичні рекомендації до вивчення теми та самостійної роботи

Студенти під час самостійного опрацювання теми повинні звернути увагу на вивчення таких питань: кантиленне виконання усіх голосів хорової партитури, правильність аплікатури та зручний розподіл голосів між руками; увага на виконання партії тенора на октаву вниз.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Які основні закономірності побудови хорової партитури?
2. Проаналізувати дві хорові партитури для однорідного чоловічого хору з точки зору партитурних позначень.
3. Оволодіти навичкою виконання хорової партитури для чоловічого складу, записаної на одному нотному стані. Вироблення навички одночасної гри партитури і співу однієї з хорових партій.
4. За власним вибором підготувати хорову партитуру для чоловічого складу хору.
5. Оволодіти навичкою виконання хорових партитур для чоловічого хору, викладених на двох, трьох і чотирьох нотних станах.

Основна література:

10. Коломієць А. Курс читання хорових партитур. – К.: Музична Україна, 1972.

11. Полтавцев И., Светозарова М. Курс чтения хоровых партитур. Ч. I., изд. 2. – М.: Музгиз, 1963, 1964; ч. 2. – М.: Музгиз, 1962; Л.: Музыка, 1965.
12. Хрестоматія з читання хорових партитур / Упор. М. Шелков. – Л.: Учпедгиз, 1963.

Допоміжна література:

9. Колеса М. Вибрані хорові твори. – К.: Музична Україна, 1983.
10. Леонтович М. Хорові твори. – К.:, 1968.
11. Перунов О. Хрестоматія з читання хорових партитур. – К.: Державне видавництво «Мистецтво», 1963.

Змістовний модуль 3. Читання хорових партитур для мішаного хору а caprella.

Тема 5. Читання з нот дво-, три-, чотирирядкових партитур.

Методичні рекомендації до вивчення теми та самостійної роботи

Студенти під час самостійного опрацювання теми повинні звернути увагу на вивчення таких питань: правила запису партій хору у скрипковому та басовому ключах: альт, сопрано, тенор, бас; особливості запису тенорової партії у скрипковому ключі; варіанти комбінації голосів у неповному мішаному складі; налагодження ансамблю (динамічного, ритмічного, інтонаційного) між хоровими партіями.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Проаналізувати типи і види фактур.
2. Засвоїти технічні прийоми читання хорових партитур з листа.
3. Проаналізувати відмінності запису хорових партитур для різних складів у дворядковому викладі.
4. Проаналізувати відмінності запису хорових партитур для різних складів у три- та чотирирядковому викладі.
5. Здійснити музично-теоретичний аналіз хорових партитур.

Основна література:

1. Полтавцев И., Светозарова М. Курс чтения хоровых партитур. Ч. I., изд. 2. – М.: Музгиз, 1963, 1964; ч. 2. – М.: Музгиз, 1962; Л.: Музыка, 1965.
2. Хрестоматія з читання хорових партитур / Упор. М. Шелков. – Л.: Учпедгиз, 1963.

Допоміжна література:

3. Вахняк Є. Хорові твори, солоспіви, твори для фортепіано. – Львів, 2003.
4. Колеса М. Вибрані хорові твори. – К.: Музична Україна, 1983.
5. Леонтович М. Хорові твори. – К.:, 1968.
6. Перунов О. Хрестоматія з читання хорових партитур. – К.: Державне видавництво «Мистецтво», 1963.

Тема 6. Способи спрощення партитур більш складних фактур.

Методичні рекомендації до вивчення теми та самостійної роботи

Студенти під час самостійного опрацювання теми повинні звернути увагу на вивчення таких питань: розподіл голосів в процесі гри; спів хорових партій з одночасним виконанням партитури і пропущенням голосів; можливі спрощення партитури для виконання на інструменті.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Навчитися аналізувати хорові партитури та правильно розподіляти галоси між руками для більш зручного і виразного виконання.
2. Всебічний аналіз хорових партитур, що вивчаються.
3. Сольфеджування та спів з текстом хорових голосів, інтонування фрагментів партитури «по вертикалі».
4. Визначити способи спрощення хорової партитури.
5. За власним вибором підготувати хорову партитуру для мішаного складу хору.

Основна література:

1. Полтавцев И., Светозарова М. Курс чтения хоровых партитур. Ч. I., изд. 2. – М.: Музгиз, 1963, 1964; ч. 2. – М.: Музгиз, 1962; Л.: Музыка, 1965.
2. Хрестоматія з читання хорових партитур / Упор. М. Шелков. – Л.: Учпедгиз, 1963.

Допоміжна література:

3. Вахняк Є. Хорові твори, солоспіви, твори для фортепіано. – Львів, 2003.
4. Колеса М. Вибрані хорові твори. – К.: Музична Україна, 1983.
5. Леонтович М. Хорові твори. – К.:, 1968.
6. Перунов О. Хрестоматія з читання хорових партитур. – К.: Державне видавництво «Мистецтво», 1963.
7. Хорові сцени з опер українських композиторів кінця ХІХ – початку ХХ століття / Упор. І.Шилова. – К.: Музична Україна, 1991.

Змістовний модуль 4. Виконання хорових партитур з інструментальним супроводом.

Тема 7. Аналіз особливостей структури запису і читання хорових партитур з супроводом, діалектика поєднання хорового та інструментального.

Методичні рекомендації до вивчення теми та самостійної роботи

Студенти під час самостійного опрацювання теми повинні звернути увагу на вивчення таких питань: інструментальний супровід і його різновиди; супровід з тісним розташуванням акордів; супровід з акордами в широкому розташуванні; акомпанемент, що дублює хорову партитуру; виклад акомпанементу самостійного характеру; увага на логічне застосування педалі.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Удосконалення якості звучання партитур.

2. Розглянути супровід з тісним розташуванням акордів. Супровід з акордами в широкому розташуванні. Акомпанемент, що дублює хорову партитуру. Виклад акомпанементу самостійного характеру.
3. Звернути увагу на пріоритети при виконанні хорової партитури з інструментальним супроводом. При грі оперної партитури на фортепіано, звернути увагу на тембральне забарвлення, яке відповідає звучанню зазначеним в клавирі інструментів.
4. Оволодіти навиками спрощення акомпанементу.
5. Проілюструвати хорову партитуру з інструментальним супроводом в широкому та тісному розташуванні.

Основна література:

1. Полтавцев И., Светозарова М. Курс чтения хоровых партитур. Ч. I., изд. 2. – М.: Музгиз, 1963, 1964; ч. 2. – М.: Музгиз, 1962; Л.: Музыка, 1965.
2. Хрестоматія з читання хорових партитур / Упор. М. Шелков. – Л.: Учпедгиз, 1963.
3. Хрестоматія з читання хорових партитур із супроводом. Вип.. 2. / Упор. Л.Андрєєва, В.Попов. – М.: Музыка, 1982.

Допоміжна література:

4. Вахняк Є. Хорові твори, солоспіви, твори для фортепіано. – Львів, 2003.
5. Колеса М. Вибрані хорові твори. – К.: Музична Україна, 1983.
6. Леонтович М. Хорові твори. – К.:, 1968.
7. Перунов О. Хрестоматія з читання хорових партитур. – К.: Державне видавництво «Мистецтво», 1963.

Тема 8. Технічні прийоми виконання хорових партитур з супроводом на фортепіано.

Методичні рекомендації до вивчення теми та самостійної роботи

Студенти під час самостійного опрацювання теми повинні звернути увагу на вивчення таких питань: сповільнений перегляд хорової партитури; читання – розбір акомпанементу; виконання акомпанементу з одночасним співом хорових партій; почергова гра хорової партитури і акомпанементу; пріоритети при виконанні хорової партитури з інструментальним супроводом; увага на тембральне забарвлення при грі хорових сцен з опери, яке відповідає звучанню зазначеним в клавирі інструментів.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Прийоми поєднання хорової партитури з грою акомпанементу.
2. Гра акомпанементу з одночасним співом мелодії та хорових партій.
3. Почергова гра хорової партитури і акомпанементу.

4. Здійснити порівняльний аналіз кількох партитур, зокрема: партитура опери; партитура хору в супроводі фортепіано; хорова партитура в супроводі інших інструментів.
5. Прочитати партитури оперних хорів з клавирів, дотримуючись методичних рекомендацій.
6. Виконати та проаналізувати партитуру з інструментальним супроводом.

Основна література:

1. Полтавцев И., Светозарова М. Курс чтения хоровых партитур. Ч. I., изд. 2. – М.: Музгиз, 1963, 1964; ч. 2. – М.: Музгиз, 1962; Л.: Музыка, 1965.
2. Хрестоматія з читання хорових партитур / Упор. М. Шелков. – Л.: Учпедгиз, 1963.
3. Хрестоматія з читання хорових партитур із супроводом. Вип.. 2. / Упор. Л. Андрєєва, В. Попов. – М.: Музыка, 1982.

Допоміжна література:

4. Вахняк Є. Хорові твори, солоспіви, твори для фортепіано. – Львів, 2003.
5. Колеса М. Вибрані хорові твори. – К.: Музична Україна, 1983.
6. Леонтович М. Хорові твори. – К.:, 1968.
7. Перунов О. Хрестоматія з читання хорових партитур. – К.: Державне видавництво «Мистецтво», 1963.

Змістовний модуль 5. Транспонування хорових партитур і творів шкільного репертуару.

Тема 9. Аналіз та виконання транспонування хорових партитур на заданий інтервал вгору і вниз від тональності оригіналу.

Методичні рекомендації до вивчення теми та самостійної роботи

Студенти під час самостійного опрацювання теми повинні звернути увагу на вивчення таких питань: визначення терміну «транспозиції» та її мета, види транспозиції; збереження точності першоджерел в процесі транспозиції; особливості транспонування в співі і грі на музичному інструменті; транспонування хорового твору на півтон вверх або вниз за допомогою ключових знаків; прийоми транспонування випадкових знаків альтерації, які зустрічаються в хоровій партитурі.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Охарактеризувати мету транспонування хорових партитур.
2. Визначити ряд особливостей транспонування хорових партитур.
3. Визначити випадки необхідності транспонування хорової партитури на заданий інтервал.
4. Розглянути особливості транспонування на в.2 вгору і вниз.
- 5.

6. Виконати хорову партитуру в транспорті на м.2 вгору і вниз.
7. Проспівати хорові партії творів з подальшим їх транспонуванням на заданий інтервал.
8. Розкрити сутність комбінованого способу транспонування, шляхом зміни ключів.

Основна література:

8. Полтавцев И., Светозарова М. Курс чтения хоровых партитур. Ч. I., изд. 2. – М.: Музгиз, 1963, 1964; ч. 2. – М.: Музгиз, 1962; Л.: Музыка, 1965.
9. Хрестоматія з читання хорових партитур / Упор. М. Шелков. – Л.: Учпедгиз, 1963.

Допоміжна література:

10. Колеса М. Вибрані хорові твори. – К.: Музична Україна, 1983.
11. Леонтович М. Хорові твори. – К.:, 1968.
12. Перунов О. Хрестоматія з читання хорових партитур. – К.: Державне видавництво «Мистецтво», 1963.

Тема 10. Технічні прийоми транспонування творів шкільного репертуару.

Методичні рекомендації до вивчення теми та самостійної роботи

Студенти під час самостійного опрацювання теми повинні звернути увагу на вивчення таких питань: випадки необхідності транспонування твору шкільного репертуару; особливості транспонування вгору і вниз, дотримання правил транспозиції при зміні тональності твору; зламування негативного звукового стереотипу шляхом використання транспонування.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Охарактеризувати процес транспонування творів шляхом зміни ключових знаків.
2. Проаналізувати тональний спосіб транспонування.
3. Виконати твір шкільного репертуару в основній тональності та в транспорті на малу секунду вверх і вниз.

Основна література:

13. Полтавцев И., Светозарова М. Курс чтения хоровых партитур. Ч. I., изд. 2. – М.: Музгиз, 1963, 1964; ч. 2. – М.: Музгиз, 1962; Л.: Музыка, 1965.
14. Хрестоматія з читання хорових партитур / Упор. М. Шелков. – Л.: Учпедгиз, 1963.

Допоміжна література:

15. Вахняк Є. Хорові твори, солоспіви, твори для фортепіано. – Львів, 2003.
16. Колеса М. Вибрані хорові твори. – К.: Музична Україна, 1983.
17. Леонтович М. Хорові твори. – К.:, 1968.
18. Перунов О. Хрестоматія з читання хорових партитур. – К.: Державне видавництво «Мистецтво», 1963.

Змістовний модуль 6. Читка хорових партитур різних складних типів і фактур.

Тема 11. Аналіз та виконання хорових партитур різних складних типів фактур.

Методичні рекомендації до вивчення теми та самостійної роботи

Студенти під час самостійного опрацювання теми повинні звернути увагу на вивчення таких питань: розучування і виконання великих за обсягом хорових творів, гра окремих фрагментів партитури з комбінованим та доповнюючим співом окремих ліній, вміння вільно й невимушено переходити з однієї партії на іншу; прийоми гри хорових партитур поліфонічної фактури; вступи хорових партій.

Питання та завдання для самоконтролю:

1. Виконати хорову партитуру поліфонічної фактури (підголоскова поліфонія).
2. Особливості виконання канонів, фугато і фуг.
3. Здійснити аналіз хорових творів поліфонічної фактури.
4. Опанувати прийоми гри простих канонів, гра канонів з наявністю двох тем.
5. Виконання фуг з почерговим співом їх початку, згідно хорових партій.
6. Здійснити аналіз хорових творів поліфонічної фактури. Виконання фуг з почерговим співом їх початку, згідно хорових партій.

Основна література:

19. Полтавцев І., Светозарова М. Курс чтения хоровых партитур. Ч. I., изд. 2. – М.: Музгиз, 1963, 1964; ч. 2. – М.: Музгиз, 1962; Л.: Музыка, 1965.
20. Хрестоматія з читання хорових партитур / Упор. М. Шелков. – Л.: Учпедгиз, 1963.

Допоміжна література:

21. Вахняк Є. Хорові твори, солоспіви, твори для фортепіано. – Львів, 2003.
22. Колеса М. Вибрані хорові твори. – К.: Музична Україна, 1983.
23. Леонтович М. Хорові твори. – К.: 1968.
24. Перунов О. Хрестоматія з читання хорових партитур. – К.: Державне видавництво «Мистецтво», 1963.
- 25.

Теми, що виносяться на контрольне заняття

1. Хорові партитури для жіночого (дитячого) хору, викладені на двох, трьох і чотирьох нотних станах
2. Розподіл голосів в процесі гри. Педалізація (пряма і запізнююча педаль у виконанні хорових партитур).
3. Хорові партитури для чоловічого хору. Читання партитур для чоловічого складу хору.

4. Спів хорових партій з одночасною грою хорової партитури для чоловічого складу хору, викладені на двох, трьох і чотирьох нотних станах.

Теми, що виносяться на іспит

1. Прийоми читання хорових партитур для однорідних хорів, викладених на 4-х нотних станах.
2. Читання хорових партитур для мішаного складу хору, викладених на 4-х нотних станах.
3. Виконання хорових партитур з інструментальним супроводом.
4. Читання хорових партитур для хору з партією соліста.
5. Транспонування хорових партитур на півтон і тон вверх і вниз.
6. Аналіз хорової партитури.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням

			дисципліни
--	--	--	------------

Методичне забезпечення

1. Грицюк О. Ю. Читання хорових партитур: практикум / О. Ю. Грицюк; Міністерство освіти і науки України, Міністерство культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – 40 с.
2. Курс читання хорових партитур / упор. Коломієць А. Пашенко В., Тілова А. – К. : Музична Україна, 1977. – 176 с.
3. Перунов О. Хрестоматія з читання хорових партитур / О. Перунов. – К. : Мистецтво, 1963. – 364 с.
4. Сіненко О. О. Читання партитур: практикум / Оксана Олександрівна Сіненко; Міністерство освіти і науки України, Міністерство культури України, Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – Київ: Видавництво Ліра-К, 2017. – 84 с.

Нотний матеріал

Твори для жіночого хору a cappella

1. Білаш О. «Білі лебеді»
2. Безкоровайний В. «Коломийки»
3. Демуцький П. «Ми бачили світ істини»
4. Дичко Л. «Прийдіть поклонімось»
5. Домінчен К. «Маринонька»
6. Козак Є. «По діброві вітер віє»
7. Колесса Ф. «Ягілочка»
8. Леонтович М. «А вже весна»
9. Леонтович М. «Ой, сивая зозуленька»
10. Леонтович М. «Тиха вода»
11. Леонтович М. «Пливе човен»
12. Людкевич С. «В калиновім лісі»
13. Мельник М. «Ой, на горі жито»
14. Мясков К. «Весна»
15. Нестеров А. «Клен»
16. Соколов В. «Журавель»
17. Соге А. «Повернення зими»
18. Стеценко К. «Павочка ходить»
19. Фільц Б. «Богородице Діво»
20. Чесноков П. «Душе моя»
21. Шаповаленко В. «Летить куля»
22. Шуман Р. «Вечерня звезда»

Твори для чоловічого хору a cappella

1. Воробкевич І. «Дика рожа»
2. Воробкевич І. «Над Прутом у лузі»
3. о. Дрозд М. «Херувимська»
4. Гордійчук А. «Йшли корови із діброви»
5. Гріг Е. «Паж Оле»
6. Гринишин М. «Ой у полі три криниченьки»
7. Леонтович М. «Гаю, гаю»
8. Леонтович М. «Отамане, батьку наш»
9. Леонтович М. «Приїхали три козаки»
10. Матюк В. «Як ніч мя покриє»
11. Орлов Я. «Бандуристе, орле сизий»
12. о. Серафим «Благослови, душе моя, Господа»
13. Січинський Д. «Нудьга гнітить»
14. Сов'як Р. «Вже вечір вечоріє»
15. Степурко В. «Архангельський глас»
16. Степурко В. «Адам від землі»
17. Стеценка К. «Удосвіта встав я»
18. Танєєв С. «Вечерняя песня»
19. Турчанінов О. «Літургія Іоанна Златоуста»
20. Чайковський П. «Вечер»
21. Шуберт Ф. «Хоровод»
22. Шуман Р. «Пісня волі»

Твори для мішаного хору capella

1. Барвінський В. «Що то за предиво»
2. Березовський М. «Радуйтеся, праведнії»
3. Бондаренко О. «Порізала пальчик»
4. Бортнянський Д. Хоровий концерт № 3
5. Бортнянський Д. «Хваліте Господа»
6. Брукнер А. «Ave Maria»
7. Брукнер А. «Gradual»
8. Вагнер Р. «Пробудження» хор з опери «Нюрнберзькі мейстерзінгери»
9. Ведель А. «Покаяніє»
10. Ведель А. Хоровий концерт № 14
11. Вербицький М. «Святий Боже»
12. Гайворонський М. «На Різдество»
13. Гнатишин А. «О горе мені»
14. Гуно Ш. «Ave Verum»
15. Гуно Ш. «Kyrie»
16. Гурко Р. «Богородице Діво»
17. Грубер Ф. «Свята ніч»
18. Козак Є. «Думи мої»
19. Колесса Ф. «В гаю зелененькім»
20. Колесса М. «Ой у полі криниченька»
21. Колесса М. «Зоряна ніч»

22. Кошиць О. «Благослови, душе моя, Господа»
23. Кошиць О. «Ой, ходить сон»
24. Леонтович М. «В полі-полі плужок ходить»
25. Леонтович М. «Зашуміла ліщинонька»
26. Леонтович М. «Котилася зірка»
27. Леонтович М. «Льодолом»
28. Леонтович М. «Ой, з-за гори кам'яної»
29. Леонтович М. «Ой, ходить Семенко»
30. Леонтович М. «Отче наш»
31. Леонтович М. «Піють півні»
32. Леонтович М. «Пряля»
33. Леонтович М. «Щедрик»
34. Лисенко М.–Кошиць О. «Боже, великий, Єдиний»
35. Моцарт В. А. «Літній вечір»
36. Ноулз Дж. «Благослови»
37. Пярт А. «Богородице Діво»
38. Січинський «Отче наш»
39. Січинський Д. «Пісне моя»
40. Сильвестров В. Хоровий цикл «Псалми»
41. Стеценко К. «Благослови, душе моя, Господа»
42. Стеценко К. «На Йорданській річці»
43. Танєєв С. «Посмотри, какая мгла»
44. Тєсля С.–Дєрев'янкo Б. «Ірмос Вознесіння»
45. Чєсноков П. «Жертва вечірня»
46. Яциневич Я. «Святий Боже»

Твори з супроводом

1. Бах Й. С. –Гуно Ш. «Ave Maria»
2. Бізе Ж. марш та хор з опери «Кармен»
3. Бєтховєн Л. «Ода радості»
4. Брамс Й. «Вальс»
5. Брамс Й. «Колискова»
6. Вахнянин А. «Садок вишневий коло хати»
7. Верді Дж. «Ти прекрасна, о наша Вітчизно»
8. Гулак-Артемівський С. фінальний хор з опери «Запорожець за Дунаєм»
9. Данькевич К. Жіночий хор з опери «Богдан Хмельницький»
10. Дубравін В. «Рояль»
11. Ешпай А. «Пісня про криниці»
12. Керубіні Л. «Реквієм»
13. Купчинський Р.–Козак Є. «Човник хитається»
14. Кос-Анатольський А. «Краю мій»
15. Лисенко М. «Орися ж ти, моя ниво»
16. Лисенко М. «Радуйся ниво неполітая»
17. Лисенко М. «Пливе човен»

18. Людкевич С. «Пою коні при Дунаю»
19. Людкевич С. «Чи ми ще зійдемося знову?»
20. Майборода П. «Київський вальс»
21. Матюк В.–А. Кос-Анатольський «Родимий краю»
22. Моцарт В. А. Хорові сцени з «Реквієму»
23. Моцарт В. А. «Тумани розстали» хор з опери «Весілля Фігаро»
24. Ревуцький Л. «Ой, чого ти почорніло»
25. Ревуцький Л. кантата «Хустина»
26. Россіні Дж. Хор тирольців з опери «Вільгельм Тель»
27. Січинський Д. «Дніпро реве»
28. Січинський Д. «Лічу в неволі»
29. Січинський Д. «Минули літа молодії»
30. Січинський Д. «Ой, сама ж я, сама»
31. Січинський Д. «Пісне моя»
32. Січинський Д. «Чом, чом, чом, земле моя?»
33. Стеценко К. «Вкраїно-мати! Кат сконав...»
34. Цигилик Б. «Я сьогодні від вас від'їжджаю»
35. Шамо І. «Зозуленька»
36. Штогаренко І. «Колискова»
37. Шуберт Ф. «Ave Maria»
38. Фібіх З. «Поема»
39. Фільц Б. «Любимо землю свою»
40. Фіцалович І. «Молоді літа»

Твори для шкільного репертуару

1. Басова А. Збірка творів для дітей
2. Гнатишак А. Збірка «Пролісковий дощ»
3. Дерда І. Збірка «Дванадцять місяців»
4. Кириліна І. Збірка «Пісні для дітей»
5. Залеський О. Коляди, колядки й щедрівки для співу і фортепіяна
6. Равлюк Л. Збірка пісень для учнів молодших класів «Веселчині фарби»
7. Пігров І. Збірка «Співаю рідному краю»

Рекомендована література

Базова

1. Болгарський А. Г. Хоровий клас і практика роботи з хором / А. Г. Болгарський, Г. М. Сагайдак. – К., 1987. – 285 с.
2. Білаш О. Хори та ансамблі / О. Білаш. – К. : Музична Україна, 1981.-
3. Верховино, світку ти наш / упоряд. І. Д. Легкого. – К., 1990. – 120 с.

4. Долчук Р. Хрестоматія духовної музики / Р. Долчук, В. Доронюк, Л. Шегда. – Івано-Франківськ, 2011. – 310 с
5. Красс М. Хрестоматія з хорового диригування / М. Красс. – К. : Музична Україна, 1973. – Вип. 1. – 135 с.
6. Кошиць О. А. Українські народні пісні для мішаного хору / О. А. Кошиць / упоряд. О. Мінківського. – К., 1968, Вип. 1; 1967. – Вип. 2.
7. Кошиць О. Українські народні пісні для мішаного хору / О. Кошиць. – К. : Музична Україна, 1968. – Вид. 11. – 117 с.
8. Коломієць А. Курс читання хорових партитур / Коломієць А. Пащенко В. – К. : Музична Україна, 1977. – С. 13, 59, 82, 94, 104, 127.
9. Канони для дитячого хору / упоряд. Г. О. Струве. – К., 1981. – 60 с.
10. Колесса М. Ф. Хорові твори / М. Ф. Колесса. – К., 1983. – 134 с.
11. Колесса Ф. М. Музичні твори / М. Ф. Колесса. – К., 1972. – 45 с.
12. Колесса Ф. Шкільний співаник / Ф. Колесса // З педагогічної спадщини композитора. Вид. 2. – К. : Музична Україна, 1993.– 223 с.
13. Леонтович М. Духовні хорові твори / М. Леонтович. – К. : Музична Україна, 1993. – 127 с.
14. Лисенко М. Хорові твори та вокальні ансамблі / М. Лисенко. –К. : Музична Україна, 1983. – 135с.
15. Лятошинський Б. Обробки українських // Хрестоматія по чтению хоровых партитур / упоряд. П. Шелков. – Л. : Просвещение, 1963.– С. 427–439
16. Перунов О. Хрестоматія з читання хорових партитур / О. Перунов. – К. : Мистецтво, 1963. – С.110–156.
17. Полтавцев И. Курс чтения хоровых партитур / И. Полтавцев, М. Светозарова. – М. : Музыка, 1963. – Ч. 1. – С. 82–89.
18. Полтавцев И. Курс чтения хоровых партитур / И. Полтавцев, М. Светозарова. – М. : Музыка, 1965. – Ч.11. – С. 192–198.
19. Птица К. Хрестоматія по дирижированию / К. Птица, В. Куликов // Зарубежная хоровая музыка XX века для хора в сопровождении фортепиано. – М. : Музыка, 1973. – 168 с.

Допоміжна

1. Доронюк В. Курс техніки диригування : Методика викладання хорових дисциплін / В. Доронюк. – Івано-Франківськ, 2004–2005.
2. Чесноков П. Хор и управление им / П. Чесноков. – М. : Музгиз, 1972.
3. Колесса М. Основи техніки диригування / М. Колесса. – К. : Музична Україна, 1973.

4. Струве Г. Школьный хор / Г. Струве. – М. :Просвещение, 1981. Птица К. Очерки по технике дирижирования / К. Птица. –М.: Музгиз., 1968.
5. Пігров К. Керування хором / К. Пігров – К. : Держвидав,1962.
6. Ольхов К. Теоретические основы дирижёрской техники / К. Ольхов. – М. : Музыка, 1984.

12. Інформаційні ресурси

Бібліотеки, Інтернет, електронні книги.